سخن سردبیر

زمین‌شناسان وارث سرگذشت پیچیده زمین‌اند. بررسی پدیده کوهزایی در قاره‌ها به سبب دگرشکلی‌های بی‌شمار خاطره زمین، بسیار پیچیده و مشکل است. برای دست‌یابی به گوشه‌هایی از خاطره‌های پاک و یاکدرشده زمین، می‌توان از زمین‌لرزه‌ها که آنی از حرکت سترگ و بسیار پیچیده پدیده کوهزایی است یاری گرفت. بدین ترتیب با بررسی و شناخت رفتار جنبشی زون‌های قاره‌ای چین‌خورده و پژوهش ژرف زمین‌لرزه و زمین‌ساخت می‌توان به رابطه بین ساخت‌های زمین‌شناسی و لرزه‌شناسی پی برد.

شناخت درست و دقیق فرایندهای زمین‌شناسی و فرگشت ژئونکتونیک و زمین‌ساختی هر پهنه می‌تواند ما را در دست‌یابی به کانسارهای سودمند کره زمین راهنمایی نماید. هنگامی که مرحله‌های گوناگون و چگونگی فرگشت زمین‌ساختی و کوهزایی هر پهنه روشن شود، چگونگی کانی‌سازی و محل‌هایی که می‌بایست کانسارها را جستجو کرد مشخص می‌شود. این شناخت یک اکتشاف‌کننده را از پی‌گردی و صرف هزینه و وقت زیاد در محل‌هایی که امکان تشکیل کانسار معینی وجود ندارد دور می‌دارد.

شناخت علمی زمین به معنای امروزی آن تاریخچه‌ای بس کوتاه دارد. گرچه در بسیاری از آیات قرآن کریم اشاره‌ها و مطالبی در مورد خاستگاه زمین، حرکات آن، زمین‌لرزه، آتشفشان، شکل‌گیری و پیدایش کوهها و خلقت موجودات با قاطعیت حقایقی بیان شده است که دانشمندان مغرب‌زمین هنوز در راه کشف آن حقایق از راه تجربه و آزمایش به نظریه‌پردازی مشغولند، ولی درک معانی قرآن نیاز به تفکر و تجسس فراوان دارد.

امروزه دانش زمین در زمینه‌های گوناگون اقتصادی، کشاورزی، صنعتی و شهرسازی نقش تعیین‌کننده دارد و دامنه پژوهشها در تمام جهان گسترش یافته، بطوریکه در تمامی کشورها آزمایشگاههای مجهز در رشته‌های مختلف این دانش بطور مرتب در فعالیت است تا با بکارگیری وسایل و تجهیزات مدرن، بررسی در زمینه‌های مختلف از جمله ژرفای دریاها، درون زمین و... را انجام دهند و برای دستیابی به نتیجه مطلوب از دیگر رشته‌های علوم نیز بهره می‌گیرند.

معدنکاری‌های کهن، نوشتارهای قدیمی همگی اشاره به دانش زمین‌شناسی در ایران قدیم دارند ولی، بررسی‌های سیستماتیک زمین‌شناسی نوین و به سخن دیگر پژوهشهای مربوط به شناخت پوسته ایران زمین، تاریخچه‌ای کوتاه داشته که با تاسیس سازمان زمین‌شناسی کشور انسجام بیشتری یافته است.

حجم کارهای انجام شده در این مدت بسیار زیاد است و در غالب کارهای پژوهشی، نشریات سازمان زمین‌شناسی مبانی کار را تشکیل می‌دهد، ولی باید گفت که تازه در آغاز راه هستیم و مطالعات بسیاری را باید انجام دهیم. هنوز بخش مورد لزوم از سطح کشور با نقشه‌های زمین‌شناسی مقیاس ۱:۱۰۰,۰۰۰ پوشیده نشده است، اکتشافات ژئوفیزیک هوائی با تراکم لازم به منظور اکتشافهای معدنی صورت نگرفته و اکتشافهای سراسری ژئوشیمیائی با مقیاس ۱:۱۰۰,۰۰۰ تنها در پهنه‌های ناچیزی از کشور انجام گرفته است.

با توجه به گستردگی پهنه ایران زمین و با گسترش صنایع داخلی، روزبه‌روز نیاز به کشف مواد معدنی گوناگون افزوده می‌شود. برنامه بازسازی کشور و اجرای برنامه‌های عمرانی- اقتصادی که دانش زمین در انجام آنها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، این حقیقت را آشکار می‌سازد که در سالهای آینده با حجم سترگی از پژوهشهای زمین‌شناسی و اکتشافی روبرو خواهیم بود.

با توجه به این نیاز ضرورت دارد که داده‌های نو و دیدگاههای جدید در زمینه‌های مختلف دانش زمین در دسترس جویندگان جوان قرار گیرد. پژوهش در فرگشت فلات ایران زمین با همه پیچیده‌گی‌هایش، رسالت پژوهشی بزرگی را برعهده اندیشمندان دانش زمین گذاشته است. بدون شک در روشن کردن نکته‌های بی‌شمار این فرگشت باید از اندیشه‌ها و کوشش همه زمین‌شناسان بهره گرفت، و براستی هنگامی این اندیشه‌ها ریشه‌دار و پربار خواهد بود که بر پایه دانش و پژوهش استوار باشد.

سازمان زمین شناسی کشور پژوهش و آموزش نیروی جوان کارشناسی را رسالت خود می‌داند زیرا که پژوهش‌های کنونی می‌توانند سنگ بنای تحقیقات بنیادی آینده در گستره پهناور ایران زمین باشد. چنین پژوهشهایی بدون شک کشف مواد معدنی گوناگون، بهره‌برداری از آنها و اقتصادی شکوفاتر را به همراه داشته و پایه‌گذار طرحهای عمرانی آینده است.